

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Hjgvid Bengtson*
 Härad: *Inselteds* Berättare: *Lars Persson uppt. i پدر*
 Socken: *Löderup* Berättarens yrke: *F. d. lantbrukare*
 Uppteckningsår: *1947-51* Född år *1865* i *Löderup*

Om Lars Persson på Hagestad nr. 25. s. 1-10.
 Laga skiftet. s. 11-12. 1.19.20
 Förbindelser med Bornholm. s. 13-14.
 Längar. s. 15.
 När den nya tiden kom t. bygden. s. 16-21. LUF 59.
 Om tjänstefolk. s. 22-26.
 Hagsbornas handelsresor. s. 27.
 Spannmålsförsäljning, marknader. s. 28-31.
 Bänkfördelning i kyrkan. s. 32.
 Kistor. s. 33.
 Invärforn. s. 34.

Om Lars Persson på Hagestad nr 25

" Lars Persson bodde på nr 25 och dit hörde nr 18 och halva 26. Allt detta hör fortfarande till gården. Han hade ärot dessa gårdar av sin far Per Larsson. Var ungefär i ålder med far, som var född 1833, kanske något äldre. Han hade två döttrar [den ena Hanna sedermera gift med Ernst Norblad] och en son Per, som hade Åsjuungegården. Hans första hustru Elsa kom från Löderup nr 18, hans andra hustru hette Mätta, härstammade från Peppinge. Han köpte till henne [som var mycket yngre än Lars Persson] en gård på nr 45; han gifte hon om sig med Olof Persson från 17 Knappsåla.

Som pojke hörde jag aldrig någon som sa "rike" Lars Persson, det var kommit upp senare. Jag tror inte att han ärot kontanta.

pengar, som skaffade han sig själv. Han hade någon slags instinkt att företa sig sånt som bar sig. De var rädda för att så vete, de sa att det fördirvade jorden. Hemma hade väl far i bland $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ vete i en väng, det var naturligtvis i trädan. Jag tror att Lars Persson hade mer $\frac{1}{4}$ av jorden sådd med vete. Han följde inte alltid cirkulationen utan han kunde också så, när han trodde jorden tillde det, t.d. efter korn.

De talade inte om att han var särskilt rik utan att han stod sig bra. De visste inte att han hade så mycket pengar, så han kunde köpa en herrgård, när han köpte Aspinge. Han hade ju redan förut med gårdar, och där tjänade han ~~mycket~~ pengar. Han hade Gladstgården och Fridhem. Han hade också 'Enäls' gården nere vid Käseberga. Den köpte Lars Persson.

för att sälja som fattiggård till Löderups kommun.
Det gick inte och det var en av de få gånger
det gick emot honom på stämman.

Sen köpte han Borgeby. Han kom till ark-
honen vardagsklädd. När han stannade för högst
budet och sen plubban fallet, trodde de inte att
anbudet skulle antas, man trodde ju inte att han
hade säkerhet. Sen kallade han på drängen, att
han skulle gå efter en väska i vagnen. Och så
började han plocka upp pengar eller värdepap-
per. Så han betalade det mesta genast.

Han sparade torvajorden i det längsta [dette
gäller Hagerstad], men när det sen började bli
efterfrågan på bränsle, så skav han så mycket
som han kunde hinna med och där var sätte-
plats till. Var i början av 80-talet. Hans morse
låg så orörd, så han kunde ta ruta för ruta, men
annars skav han ju på samma sätt som andra.

De rörde ihop torven i graven, 'flyddre torv'. Han sålde till skolarna och enskilda. Förr hade där ju inte varit så mycket påga efter det, ty alla hade torv. Men där var också så vattensjukt att man hade vänt att komma åt att skära. Men hade vatten möller för att på bost vattnet.

De ^{sa} att Lars Persson tyckte att siden värt för bra hos grannen, Tuve Persson, mitt för Lars Pers' gödselhög. De sa, att han trodde att det berodde på ånger från hans gödselstall, så han försåg den med brädvägg och tak med spån. Nej, gödselvattnet kunde inte rinna dit, ty Tuve Pers' låg högre och där var ett dike emellan. Tuve Persson var han god vän med, han hade varit dräng hos Lars Persson. Innan Tuve Persson var var myndig arrenderade Lars Persson hans ställe 3 eller 4 år. Då sålde han raps första året, sen vete och sen korn och havre i allthannans. Då

var det ju så uttaget, att det inte var så roligt att ta itu med sen. Det var ju långt före min tid, troligen på 50-talet. Och då var det kanske inte mer än Lars Persson som visste vad det betydde att raga ut jorden på det sättet.

Lars Persson köpte en gång ett parti vicker vid en strandning, folk trodde att de skulle vara sjöskadade. Men Lars Persson visste, att de var grobara. Han brukade skämta om detta och sa, att det var det första han började tjäna pengar på. Han fick mycket vicker och det blev högt pris.

Mejeriet i Hagestad byggdes på Lars Pers' mark, nr 18. Det kom aldrig igång som andelsmejeri, men olika gårdar hade hjälpt till att köpa ihop material. Det var nog 1882. De ville ha mejeri, men kunde tydligen inte bli ense. Och då övertog Lars Persson det hela. Där var skjutisar

som kom efter mjölken. Lars Persson hade förut
lämnat mjölk till Borrby och där var också
andra från Hagestad, som lämnade mjölk
dit. Annars hade man kärnat. Men det var
så litet mjölk man hade, inte mycket mer än
för husbehov. Därför blev det så litet mjölk
till mejeriet också de första åren. Men när
de sen kunde få så god mjölk, skaffade de
sig också fler kreatur. Där var en mejerist
som jag tror hette Biets. Han skötte det trö-
ligen åt Lars Persson. Sen var det Hansson,
som sen kom till andelsmejeriet i Löderup.
Jag tror nog att sista åren var mejeriet i
Hagestad på andelar. Lars Persson hade
kanske insett att det inte gick längre med
uppköpsmejeri. Hagested borgs mejeri tror jag
knappast köpte någon mjölk. I Valleberga
var ett mejeri, där nere i Peppinge, litet

västra ut därifrån. Brann omkring 1884. Vetej,
om det redan var igång. Upphögs mejerierna
lämnade inte skambjörken tillbaka utan
jodde upp vin. Där var stora vinställen vid
mejeriet i Hagsted.

När 'Bumsekärr', nordost om mejeriet,
skulle utdikas - det var Christen Wilson, ur 18,
som hade begärt detta - lyckade Lars Persson
med mätningen, så att pället var mot norr
för att Lars Persson skulle slippa diket på sin
mark. Sen begärde Christen Wilson ny överväg-
ning och då kom diket att gå söderut.

När Lars Persson skulle bygga mölla,
sifanns på redan Erik Anderssons, på den gård
som sonen Erik Eriksson nu har. Den är
gammal, den hade redan Anders Eriksson, alltså
Erik Erikssons farfars far, haft. Då skulle inte
Lars Persson få bygga, för det var för nära.

Och vederbörande myndighet hade skrivit och
frågat Erik Andersson, om de sa, att Lars
Persson skickade sina diängar till Svenstorp
och lät hämta Erik Anderssons brev, så denne
fick aldrig tillfälle att klaga. Och så fick
Lars Persson tillstånd att bygga [den väder-
kvam ska s. om ländvägen mellan nr 25 och
nr 2, som Kågg sektare hade].

Det första jag hörde om att Lars Persson skulle
hittat en skatt var när han la grunden till
bomingslängan, som fortfarande står där. Där var
när som sa, att han suttit på ett ställe i Ytter,
en krog eller ett café, och där kom in ett par
laustrar. Lars Persson talade som han suttit och
omnät om så fick han höra, att vissa famnar på
Loastbrovägen, där det är en krog på vägen i
sitt vinkel östut, skulle vara gömd en skatt.
Och den skulle Lars Persson sa ha grävt upp.

Detta var allmänt tel, att han hittat en skatt.

Lars Persson var mycket snål liksom
sina hustru (den första, den andra talades just inte
om). När hon skulle servera kaffe åt tjänst-
folket, 'syssla' [shakade] hon kopparna så att
kaffet kom ut på tefatet. Hon ville med det visa
att hon hållit upp så rikligt.

Jöns Jönsson, Salomon Wulffs farfar, hade
tjänat hos Lars Persson. Lars Persson var som
ung en förhållandevis blen karl. Men han
örade sig, så att när de ska skulle 'ta tag',
så var det ingen som kunde rå på honom.
De fick ju pröva sin styrka, när det gällde
att lyfta en tunn säg från loggolvet upp på
ryggen.

Jag minns inte mycket Hanna som liten
[dotter till Lars Persson, sedermera gift med
Ernst Nordlund]. Hon hade alltid skjutit fram

och tillbaka till skolan. Det var inte länge hon
gick i Carlsons skola [= norra folkskolan]. Ja, vist
var det herrshapsmässigt. Lars Persson var
inte snål, när det var fråga om någonting så-
dant. Lars Persson ansåg sig själv som förmer
än andra bönder. Han hade 'tulapp' [gräls]
det hade inte de andra. Där var en som
hette Ola Eriksson som hade en träskverk.
Då var jag där bosh [på Lars Perssons gård]
och så i, vi var bekanta med Ola Eriksson.

Laga skiftet

Skiftet var 1822-23. Meningen var att Hagestaborg skulle ha, sas det, borrhil efter nr 25. Men det var för bra byggt på nr 35, det var särskilt den östra grästunslängan som var så pass bra byggd. Det gäller alltså den östra gården på nr 35, Wils Larssons nuvarande gård; den västra är senare, den byggdes när Iren Olsson och Lars Olsson delade gården. Då placerades istället nr 3 och 32 på sin nuvarande plats, båda är små nummer.

Det var en nämndeman på 48 som kallades Per Wetter, han blev utpattig sen, fick gå igenom gården och vaktade byns kreatur nere i Backarna; de var ju gemensamma länge efter laga skiftet. Det var meningen att prästgården skulle ligga öster om kyrkan, där 48 har sin jord.

ACC. N:R M. 14071:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
-LUND

Kanske kunde Per Olsson, eftersom han var nästan
deman, ha inverkat på detta. Varför Per Olsson
blev fattig vet jag inte. Jag vet att gården
brände, men när det var vet jag inte. Wils
Andersson hade nr 48, var svärfar till Per
Turesson, som var Anders Turessons far [mör.
ägare till nr 48, f. på 1870-talet]. Han var
bland de första, som tog faderns efternamn.

Förbindelser med Bornholm

"Det var folk från här som reste till Bornholm. Där var fabriker där, Rabeckaverken som tillverkade lerkärl och sådant, de behövde folk. Och därför blev där ont om drängar, så det var lätt att få plats. Jag vet inte, om där var skivningar, som tog plats vid fabriken, de var ju mest vanda vid lantbruk. De hade ju längre arbetstid här än där. De hade lätt att förstå varandras språk. Det var på 70- och 80-talen. Ola [meddelarens bröder] var också där en sommar. Där var nog många som blev bosatta där. En som hette Ola Lärka, hans mor gick och sålde hon blev där. De som kom från Bornholm hade kortlekar med sig.

Jag vet en tjej från Löderup, som omkring 1884 flyttade in där, för jag körde med hennes grannor, bröder och annat, till kajen i Ystad.

ACC. N:R M. 14071:14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hon skulle gifta sig med en kers lörspän, som
flyttat dit.

Brännvinet var billigare där. De band
komma över med småbåtar och de sa, att
de hade brännvinsenkare bundna efter båten
för att lura tallen.

Imperial-sångar

"Chormor skaffade en sång som kunde
dras ut från ändan omkring 1872. Den köpte
hon gammal. Det var den första sången jag
såg. Den kom riktigt i bruk först på 1890-talet.
Kersti Olla Ohlss' [granngården, Slagsta us?]
gick en sång sång, när hon hade bröllop,
det var 1889. Först hade de haft utdrags-
ar [d.v. s. att dra ut från ändan]. Chormor
hade förut en sång som inte var till att
dra ut i sin ordentlighet."

När den nya tiden kom till bygden

Jag tycker att det mesta som det gick framåt
var även omkring 1885. Då kom jag ner till Anders
Ols, nr 21 Löderup; Anders Ols var gift med
min mors syster. Då hade de kvar där nere
ärdar, som man ärjde ner säden med. Här i
Hagestad på nr 11 hade vi då skaffat kläs. Jag
vet aldrig att vi ärjde ner vid här hemma. Klä-
sarna var teckantiga med spetsar, en och
annan kunde ha med gäsfötter. Det var mest
på gårdarna [d.v.s. herrgårdarna]. 1888 då jag var
i Danmark hade jag knappast sett en bed-
ringsmaskin. De var vanliga där, men
här fiddes för hand. Före hade de 'kärreplan'
[hjul plog], här låg någon tiden, men jag har
aldrig sett en sådan i användning; där var
en hasp, så man kunde ställa den. Jag har

LUF 59

heller aldrig sett träskiva på plogarna, som det
skall ha funnits tidigare. Nyktererna kom smit-
tare än nu, inte så mycket på en gång. Glade
någon skaffat något nytt, så län tes det litet
fröst. De 'inade' [hissade] vid att lägga ut
pengar. Slättmaskiner var det i Danmark,
när jag var där, men ~~det~~ var knappt de fanns
här. Far hade ingen slättmaskin, så det
skaffade jag först sen jag tog emot stället, det
var 1891. De första som skaffade skördemaskin
var Anders Pers', det var på 1890-talet. Den
främsta orsaken var väl att det började
bli ont om folk.

Slammenkögs sparbank kom nog till
omkring 1860. Det gick i mycket liten skala.
Jag tror att de tog emot så små insättningar
som 50 öre. Jag tror inte att de hade någon
större betydelse för moderniseringar eller

redningsförbättringar. Det ländes oftare
av privata.

Tuvorna började odlas omkring 1856 och
så småningom. Det var då förutom till
till gården och då var här inte odlat; tuvor-
na [den gamla filadsmarken].

Jag kommer ihåg när tiden var så då
och man fick 1 hr kappan för vetet, det blev
36 hr för tunnan d. v. s. omkring 130 kg. Det
var troligen orsakat av fransk-tyska kriget.

Här på nr 11 började de ansa i stuan
i början av 1870-talet. Det stod 1872 på
dalaklockan, då blev den milad och då blev
där milat i stuan. Jag tror nästan att det
var då det blev tapeter i synnerhet i stuan [södra
stugan, som var singhammere], blåa tapeter.
Den blev då avdelad, förut var som träs
över längan, som varit vardagsstuga och där

och så far och mor och barnen låg.

Jag har aldrig hört talas om äldre bräusmötet. Det första jag hörde talas om
provplojningar var i Bollnäs.

De sista oxarna, "städarna" som fanns
i Hagestad tror jag var hos Chans Ols'
[Hagestad nr 7, grangård till Hagestad nr
11]. Jag tror inte de hade mer än ett par
städor för "kärreplaner" [hjulplögen], men
de sa, att de fört haft 2 par.

Lars Persson [Hagestad nr 25, se särskilda
uppteckningar om honom] hade också oxar,
hade dem för att "feda" dem [d.v.s. som stall-
oxar], sålde dem sedan, körde ju med dem
under tiden, sprade dem med dränk. Kommer
ej ihåg, om det var på min tid de brände [bräus-
vin] där. Far fick stället här [nr 11] 1856,
då fick han bräusvinspanna, den blev satt

som en vanlig inmurad kittel.

Oxarna hos chins Ol's fanns något in på 1870-talet. De hade 'hornbaggas' liksom en lyska om hornen från oket som låg på mankarna. Hornbaggarna hjälpte till så där med.

Ivan Lundblad hade ett hus, en vinbellsäng med lite djur [d.v.s. ett småbruk], han brukade böra med ett par kor ännu på 1890-talet.

Längst i Lödöse var 'studar' kvar på prästgården, hos prosten Höckert. 2 par, en gubbe som hette Ola Jönsson och Otto Brilgren. Börde var sitt par. Fanns kvar till omkring 1875.

Lars Persson börde ett år en stor trästock avsedd för mast från Sandhammaren till Ystad. De m, så de hade fått 8 par för och då också studar. Det var före min tid. Det skulle ha varit guldjuladag.

ACC. N:R M. 14071: 21.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

De hade 'kärreplan' och årdar. Det var ju
självskrivet, att där skulle vara kärre till
årdar. Men där var också en annan sort
plog utan kärre. De hade bäggedera, även på
nr 11. Den plogen hade gjuten vändskiva, trä-
stjärter och träas. Kom nog från ett gjuteri
i Kristianstad. De hade dem inte här på åren
med. De äldsta husarna var stora och
med pinne och trä av trä.

Om tjänstefolk

"På 1880-talet kunde en dräng ha 100 kr kontant, men då hade han nog ingenting annat. Men förut hade de inte så mycket kontant, mer andra förmåner. De kunde få sätta in skäppa potatis hos husbonden, jag vet också, att det förekom att de kunde få för föt [d. v. s. föda för ett par hos husbonden]

"Jag tjänade hos min moster man Anders Olsson i Löderup 1883-85. Då skulle jag ha 60 kr kontant och en 'klänning' d. v. s. kostym. Jag fick ju lite annat också: skjorta och stumpor. Det första året var kostymen av köpetyg, det andra var den av hemmavävt. Mest köpetyg hade de redan då, här gick 'väsbyttar' smör och silde. Så det var väl

mest drängar, som hade hemmavävt, både
att slita på.

Gamla drängar i alla fall tog inte ut lönen
förän de hade utgjant. Gamla drängar kunde
t. o. m. lå pengas utlånta. Sparbankerna
hade ju också börjat. Farfar gav sina barnen
en sparbanksbok i Hammenhög [Hammenhög
sparbank], jag tror med 10 kr i varje. Det
var nog omkring 1866.

Jag tog emot stället [fädernegården Ha-
gestad nr 11] 1891. Drängen hade inte mer
då. Den första prigan jag hade hade 40 kr,
men jag tror i alla fall att hon också hade
potatisrätter och linfrö att så, jag tror en
koppa. Det hängde i tämligen länge [d. v. s.
med naturla förmåner]. Min styvmor Kersti
f omkring 1840 fick tjäna ett helt år för ett
dynvar [= hemvävt överdrag till sängdyna].

Där var drängar, som tjänt länge på stället, de var som barn i huset. Där var gamla husmannar, som sa, att de dansat mycket med min mor. Hon var ju gärdlös [f. på Hagstid nr 11], så på den tiden hade ungdomen mer sina nöjen ihop. I min ungdomstid dansade de mest på logarna, det var mest drängar och pigor, inte från gårdarna.

De dansade i en sal borta hos en som hette Vin kvist i Löderup. Han ordnade det själv, deingo väl betala något, där var nog Elva [berättarens yngre syster] och dansade. Tillvaden mellan gärsöner- och döttrar och tjänstefolk skedde så småningom. Vid begravning och bröllop och vid julagillena bjöds efter familjer och då var ju inte tjänstefolket bjudna. Det var inte ofta, att där var barn

från gårdarna, som tog plats hos andra. Kunde
hända, om där var många prägar [så i berättan-
sen], det var då till hos släktingar han under
några år hade plats om dräng]. Men Töserna
brukade inte göra det. Här fanns ju inre arbeten,
vävning, som de alltid hade att syssla med. Där
kunde vara flera vävar uppe. Men pojkar
kunde ju inte få sysselsättning, om de var många.
1888 på sommaren hade jag plats i Danmark
[på en bondgård i närheten av Højenhamm], men
det året var där fullt så gott om folk som här.
Tjänstefolkskontoret var fullt med tjänstgörande.

Det var meningen att jag istället skulle ha
sest till Amerika, Anders Nils' Nils och jag. Men
det var Nilsas mor som bad om gråt, så det
blev inte av. Min mor var död. Där var nog lite
nedgång i Amerika just då [1888]. Hur jag fick
tanken? Det var en som var jämnårig med mig,

han hade rest tidigare in där. Och jag skrev till honom och frågade. Han berörde det ~~inte~~ inte, men avrådde ju inte heller. Och vi blev resan inte av. Och vi reste jag till Danmark. Egentligen fick jag symma, för man fick inte resa under tiden man var i värnpliktsåldern, jag hade gjort min värnplikt. Det gick bra att komma över utan vidare till Danmark. Men jag tror, att de som skulle resa till Amerika fick ha någon sorts bebygg. Men i Malmö var det gott om kontor, som skrev ut falska bebygg.

Det var säkert att där blev giftermål mellan gära barn och andra. Jag kan inte nämna något enda fall. "Berättelsen har blivit glömt att hans egen fader på äldre dagar gifte om sig med en "husmanstös".

Om skogsbornes handelsresor

Här kom 'göingar' hit och sålde pumpor, det var en hel stock, som var berrad. På Östbarstorget i Götad höll flera stycken, hade pumpor och stegar. De körde ut med dem och då kunde de ha flera med sig, som de försökte sälja. De hade riktig 'skabo'-dialekt.

Här var också 'glasförare', som körde från ett handelsställe till ett annat. Och så kunde de talas vid på olika ställen. Här var en, som brukade ta in här [d. v. s. på Hagstaden nr 11]. Här fanns sådana ännu såse på 1900-talet. Av dem kunde man få glas för gott pris. De kom uppifrån och körde naturligtvis för glasbrukens räkning. Jag vet ej vilka. Jag köpte t. ex. en gång ett litet punchglas med öra av en sådan.

Spannmålsförsäljning, marknader

Far sålde säd i Ystad, de körde dit allt. eftersom de fick tröskat. Man hade säden i säckar, mest hemma vävda säcker, och när bråkade de på låna av grosshandlaren. Far kunde sälja till flera, men merendels sålde de kanske till en och samma, där hade de så gott som hemma, kättade själva till brönsflaskan. Där var i Ystad Östergrens och senare Stiegler & Stoltz. Man hade ju inte mörkostet förrän i slutet september och knappt det. Så skulle man ha sägen sådd, började de sista dagarna i september. De tröskade först till uträde. Det var väl rätt gämsa i slutet förrän i slutet av oktober de kunde sälja något. När tröskverken kom, gick det på fortare. Jag var inte mer än 6 à 7 år gammal, när jag började vandra

för tröskverket. Det var mest korn de hade att
sälja, här såddes inte mycket råg, var mest
på sandmarker.

Man sålde inte säd på marknader, åt-
minstone inte här. Andra onsdagen i månaden
tycker jag det var, som det var torgdag i Ytsted.

I Simrishamn var det visst första tidagen i
månaden vi sa Simrishamns marknad. Det
gick bättre att sälja på Ytsted marknad, han-
de vara någon barga, här var ju inga
studlar (stutar, ocar). Vi [d. v. s. från Hagsted
nr 11] tog aldrig dit med något för att sälja.
Det var huvudsakligen en nöjesresa, jagar
eller tjejer som ville till marknaden. Vi kunde
köpa tröskkoffor, spannmålarkoffor eller mindre.
Det var inte mycket med handeln. Skot för
att de skulle till marknaden någon gång. I
Simrishamn var det trögare med handeln.

ACC. NR M. 14071:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om de ändå skulle köra dit, kunde de väl ta
såd med sig. Där var spannmålshandlare
som hette Samuelsson & Bengtsson, som far
sälde till.

När jag kom till Anders Ols' i Lödne och
tjänade 1883 [= meddelarens morbror] hade vi
inte mer än 6 säckar på ett lass. De kallade
att det var en tunna i varje säck, men
där var inte mer än 6 kubikfot. Hade
vi mitt med 3 fot "halv tunna". Där skulle
vara 3 bannor till för att det skulle bli en
tunna. Vi kunde väl ha häruppe [= på
Hagstads nr 11] ändå till 10 säckar på ett
lass. På den fjädersvagn som var till Anders
Ols, gick fjädrarna ihop om man lastade mer.
Vi sålde till Svenstorp också, dit kunde vi köra
två gånger om dagen.

Här var born i 4 tonaland [= på fjädemegä-

den, Hagestad nr 117, det kunde bli en 40 säcker,
men där behövdes och så till uträde och till
mat. Djuren fick blandsäd.

Får snackade om, att han en gång hade
 varit i Kristianstad med korn. Där var nog inte
 så mycket skillnad i priserna, handlanderna höll
 ihop, så de betalade ungefär en 9 à 10 kr. tunnen.

En gång hade far varit körande till Vem.
 Jag tycker att det var så, att han hjälpte en
 präst kärebrin, som flyttade till Vem, det måste
 väl ha varit en pastor.

Bänkfördelning i kyrkan

"Min far menade att bänkfördelningen på hemman gällde ännu i sin tid.

[Ellytheknaren frågade: Ja, men numera är ju numren övermalade. Det måste väl finnas ett beslut när indelningen upphävdes?]

Det tror jag inte, det har väl inte varit någon som bevakat sin rätt, även det vet jag ju inte.

Husmansfolket på numren brukade gå in i samma stolar, men de fick då gå förbi åboarna och sitta sig innerst. Där var också reserobänkar, de var bosterst inunder orgeln. Jag tror att där gick sex gårdar på varje bänk. Där var tre hemman om varje stol, omväxlande Loderup och Hagestad [oklart]. Inte efter nummerordning. Det har väl lottats antar jag.

Om kistor

"Var och en av 'glyttarna' [barnen] skulle ha två, ja helst tre kistor. Där låg sängkläder i en, och linne - dukar och lakan - i en.

Ola skålare [reiskän i Lödneup ämn från på 1920-talet] målade något som skulle likna en tulpan eller jerskelilja. Det var när som hette Palander eller något sådant. Jag tror, att Ola skålare hade lärt av honom, men han var en klabbare [klåpare]."

Smörform

[Berättat i avslutning till en smörform, som uppfinnaren äflet och fikt som av från Hages-
stad nr 11. den är pyramidformig bestående
av fyra lösa skivor, skulpterade på in sidan]
"Det var allmänt känt i tiden, att de hade

smör med sig på gille. Då hade de smörfor-
men. De formade smörstycket först, så det lik-
nade smörformen. Sen la de sidorna på och
tryckte till. De fick lägga skivorna i blöt först
så de skulle släppa. På ena sidan är det ett
'brunafolk'. På formen satt på under transpor-
ten. Jag kommer ihåg den som liten, det var
en riktig kärlighet. Vi hade den som glyttar
[barn] för värt sand. Den hade ärots. Först
skulle de ha karotten fylld med smör och så
stod formen ovanpå, så det blev ett dygt
smörstycke. De brukte nog också av gar-
sanketshil ha bara ena sidan och trycka
ned den i smöret."